
Stick- och skärskada samt exponering för blod

INLEDNING

Allt blod och alla blodtillblandade kroppsvätskor/sekret ska betraktas som tänkbart smittsamma. Risk för blodsmitta föreligger när blod och blodblandade kroppsvätskor/sekret hamnar på skadad hud eller på slemhinnor (mun, näsa, ögon) samt vid stick- eller skärskada från ett blodförorenat föremål. Observera att blodtillblandning i kroppsvätskor och föroreningar på föremål inte alltid är synliga för blotta ögat.

ÅTGÄRDER VID TILLBUD ELLER SKADA

Vad den skadade omedelbart ska göra

Vid stick- och skärskada samt exponering för blod eller blodtillblandad kroppsvätska på skadad hud

- Tvätta bort blodet med vatten.
- Torka huden.
- Desinfektera huden med alkohol, gärna två gånger och låt torka mellan gångerna.

Vid stänk i ögon, mun och på andra slemhinnor

- Skölj rikligt med ögondusch eller fysiologiskt natriumklorid. Finns inte detta, använd rikligt med kranvatten. Ta därefter ut eventuella kontaktlinser och skölj igen.
- Vid stänk i mun skölj rikligt med vatten.

Kontakta din närmaste chef/arbetsledare.

Skriv en avvikelserapport i Synergi.

Skada med risk för blodburen smitta ska **alltid** rapporteras.

Vad chef/arbetsledare ska göra

Säkerställ att den drabbade får ett omedelbart psykologiskt omhändertagande. Handlägg ärendet om stickskadan i Synergi. Gör tillsammans med den skadade en arbetsskadeanmälan på försäkringskassans blankett nr 9210 "[Anmälan om arbetsskada eller personskada](#)".

Vad den patientansvarige läkaren ska göra

Sträva alltid efter att få klarhet i patientens eventuella smittsamhet! Dokumentera i patientens journal det som hänt kring skadan samt vidtagna åtgärder.

Stick- och skärskada samt exponering för blod

Vad den personalomhändertagande läkaren ska göra

Vid negativt svar: vidimera provsvaret och meddela svaret till den skadade.

Vid positivt svar: vidimera provsvaret och meddela svaret till den skadade, samt ta kontakt med infektionskliniken för rådgivning om vidare handläggning.

En journal upprättas sedan av den läkare som har vårdansvar för den skadade och dokumenterar omständigheter kring skadan samt vidtagna åtgärder.

ÅTGÄRDER VID RISK FÖR SMITTA

Vid risk för hiv-smitta

- Profylax med antiretrovirala medel ska ges snarast, helst inom 2 timmar efter exposition och inte senare än 36 timmar.
- Kontakta omedelbart infektionsläkare för rådgivning.

Vid risk för hepatit B-smitta

- Ställningstagande till eventuell postexpositionsprofylax bör ske snarast. Postexpositionsprofylax påbörjas snarast, helst inom 24 timmar. För rådgivning kan infektionsbakjouren kontaktas.

Vid risk för hepatit C-smitta

- Postexpositionsprofylax mot hepatit C finns inte. Handläggning består av uppföljande provtagning och vid behov behandling.

Postexpositionsprofylax hepatit B och hiv

[HIV - postexpositionsprofylax](#)

[Hepatit B - postexpositionsprofylax](#)

PROVTAGNING

Provtagning på exponerad personal/student

Provtagningen omfattar hepatitserologi (B och C) och hivserologi. Proverna skall tas så snart som möjligt. Gör även en ny beställning och provtagningsunderlag för uppföljningsprovet.

Uppföljningsprov

Blodprov för analys av hepatit B, C och hiv skall tas 6 månader efter att skadan inträffat. Den skadade ansvarar själv för att detta utförs.

Stick- och skärskada samt exponering för blod

Provtagning på patient

Fråga/informera patienten om provtagningen. Provtagningen omfattar hepatitserologi (B och C) och hivserologi och skall tas så snart som möjligt. Undantag för provtagning är barn under 6 månader.

Se [Laboratoriemedicin provtagningsanvisningar, Stickskada incident](#)

Om patientprov för analys inte kan tas eller patienten ("smittkällan") är okänd kontakta infektionskliniken för rådgivning och eventuell vaccination/profylax.

LOKAL ANVISNING FÖR BESTÄLLNING AV PROV OCH SVARSMOTTAGANDE

En lokal anpassad instruktion upprättas på kliniken om vad som ska fyllas i vid en beställning av ovanstående prover i Cosmic alternativt med pappersremiss samt hur analysvaren ska tas emot. En övergripande mall finns framtagna för hur den lokala instruktionen upprättas.

Mallen har dokumentnummer [10793](#).

REFERENSER

Vårdhandboken

[Stick- och skärskador samt exponering med risk för blodburen smitta hos personal](#)

Smittskydd och Vårdhygien, Landstinget Jönköping

[Stick och skärskador hos personal och vårdstuderande under praktik.](#)